

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑ ΙΟΝΙΩΝ ΝΗΣΩΝ
ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ
ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΥ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΥ
ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ & ΥΠΟΔΟΜΩΝ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΠΕΡ/ΝΤΟΣ & ΧΩΡ. ΣΧΕΔ.
ΤΜΗΜΑ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ

Κέρκυρα, 16/07/2015
Αρ. Πρωτ.: ΔΥ

Δ/νση: Σαμάρια 13
Τ.Κ.: 491 00 ΚΕΡΚΥΡΑ
Πληροφορίες: Δρ Ευθ. Λαζαρίδου
Δρ Διον. Μινέτος
Τηλέφωνο: 26613-62273
26713-60523
Fax: 26613-62279
E-mail: lazaridou@pin.gov.gr
minetos@kefalonias.gov.gr

ΠΡΟΣ: 1) Περιφερειάρχη Ιονίων Νήσων
2) Εκτελεστικό Γραμματέα Π.Ι.Ν.
3) Γενική Δ/Νση Αναπτυξιακού
Προγραμματισμού, Περιβάλλοντος &
Υποδομών

ΘΕΜΑ: Υποβολή απόψεων-προτάσεων επί του Β1 σταδίου της μελέτης “Αξιολόγηση, αναθεώρηση και εξειδίκευση του Περιφερειακού Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης Περιφέρειας Ιονίων Νήσων”

ΣΧΕΤ.: 1) Το με Αρ. Πρωτ. 60370/24602/24-06-2015 έγγραφό σας.

2) Το με Αρ.Πρωτ. 37681/15487/29.4.2015 έγγραφο σας.

Σε συνέχεια των ανωτέρω σχετικών, σας ενημερώνουμε ότι η Υπηρεσία μας λαμβάνοντας υπόψη το περιεχόμενο των μελετών και του Σχεδίου ΥΑ του θέματος, το υφιστάμενο θεσμικό πλαίσιο για την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος, τα δεδομένα για την Π.Ι.Ν., τη γνωμοδότηση του Τμήματος Περιβάλλοντος & Υδροοικονομίας ΠΕ Κεφαλληνίας σας υποβάλλουμε τις ακόλουθες παρατηρήσεις/απόψεις επί του Σχεδίου ΥΑ:

Παρατηρήσεις επί του προοιμίου

1. Στο σημείο (4) του προοιμίου μνημονεύεται το προγενέστερο Ειδικό Πλαίσιο Χωροταξικού Σχεδιασμού και Αειφόρου Ανάπτυξης για τον Τουρισμό (ΦΕΚ 1138B/11-06-2009) και όχι το ισχύον (ΦΕΚ 3155/B/12-12-2013).
2. Στο σημείο (5) τα τρία Σχέδια Διαχείρισης των Υδατικών Διαμερισμάτων (Υδατικό Διαμέρισμα Ηπείρου GR05, Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Στερεάς Ελλάδας GR04, Υδατικό Διαμέρισμα Βόρειας Πελοποννήσου GR02) στα οποία υπάγονται αντίστοιχα οι λεκάνες απορροής Κέρκυρας-Παξών, Λευκάδας (GR44), Κεφαλληνίας-Ιθάκης και Ζακύνθου έχουν εγκριθεί. Οι εγκριτικές αποφάσεις της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων είναι:
 - Η Αριθμ. 1005/2013 (ΦΕΚ 2292/B/13-09-2013) Απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων «Έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Ηπείρου».
 - Η Αριθμ. οικ.391/2013 (ΦΕΚ 1004/B/24-04-2013) Απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων «Έγκριση των Σχεδίων Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών των Υδατικών Διαμερισμάτων Αττικής, Ανατολικής Στερεάς Ελλάδας, Βόρειας Πελοποννήσου, Ανατολικής Πελοποννήσου και Δυτικής Πελοποννήσου».
 - Η Αριθμ. οικ. 9082/2014 (ΦΕΚ 2562/B/25-09-2014) Απόφαση της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων «Έγκριση του Σχεδίου Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής Ποταμών του Υδατικού Διαμερίσματος Δυτικής Στερεάς Ελλάδας».

Να ενσωματωθούν τα ανωτέρω στο σημείο (5).

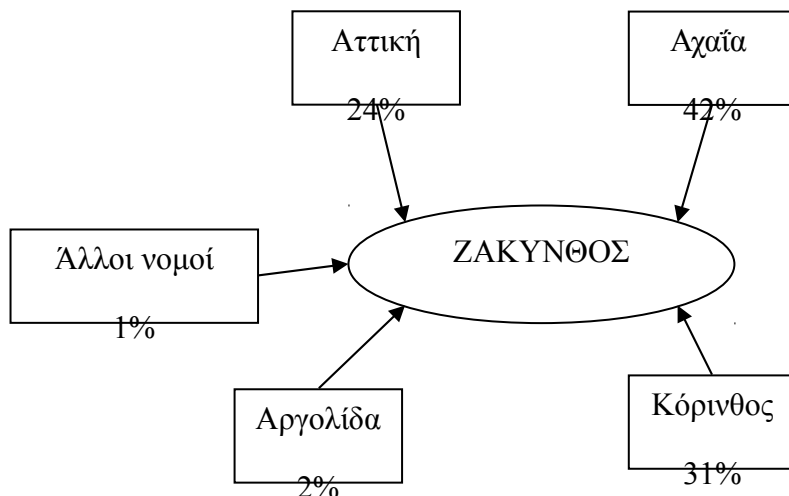
3. Στα Ευρωπαϊκά κείμενα να ληφθεί υπόψη το 7ο Πρόγραμμα Δράσης για το Περιβάλλον και όχι το προγενέστερο 6ο ΠΔΠ.
4. Είναι ελλιπείς οι αναφορές για τα θέματα περιβάλλοντος.
5. Γενικότερα να προσαρμοστεί το κείμενο στηριζόμενο στα πλέον πρόσφατα νομοθετήματα και στρατηγικά κείμενα (τουλάχιστον του 2014)

A. Σχετικά με τον ρόλο της Περιφέρειας στον εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο

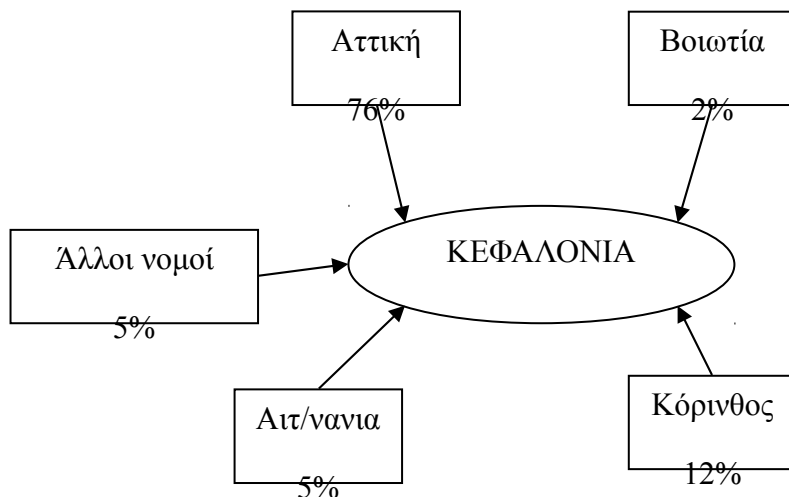
- Στην παράγραφο 2 της εν λόγω ενότητας γίνεται αναφορά στην διπλή απομόνωση που υφίστανται οι χωρικές ενότητες της ΠΙΝ (απομόνωση στο επίπεδο της γεωγραφικής θέσης και περιφερειακότητα στο επίπεδο της οικονομίας). Θα ήταν σκόπιμο ίσως να αναφερθεί ότι η εν λόγω απομόνωση έχει έντονα εποχιακά χαρακτηριστικά υπό την έννοια ότι κατά την θερινή περίοδο η ένταση της απομόνωσης αμβλύνεται καθώς τα περισσότερα νησιά της ΠΙΝ συνδέονται σε καθημερινή βάση με πολυάριθμους Ευρωπαϊκούς προορισμούς ενώ και οι συνδέσεις με την ηπειρωτική χώρα πυκνώνουν. Το γεγονός αυτό έχει συγκεκριμένες διαχειριστικές συνέπειες οι οποίες προσλαμβάνουν και αντίστοιχες χωρικές εκφάνσεις. Λόγου χάρη, ο βαθμός απομόνωσης επηρεάζει σε μεγάλο βαθμό τα επίπεδα ανταγωνισμού που υφίστανται συγκεκριμένοι κλάδοι της τοπικής οικονομίας.
- Στην παράγραφο 6, προσδιορίζεται ορθά ότι η ενδυνάμωση του ρόλου της ΠΙΝ στον εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο αλλά και η εξωστρέφεια της ΠΙΝ θα εξαρτηθούν από το βαθμό της ενδοπεριφερειακής συνοχής που θα επιτευχθεί. Στη συνέχεια στην παράγραφο 7 αναφέρεται ότι ο προβλεβλημένος στο ισχύον ΠΠΧΣΑΑ στόχος της συνοχής της ΠΙΝ έχει εν μέρει επιτευχθεί και ότι η ΠΙΝ θα πρέπει να αναπτύξει διαπεριφερειακές σχέσεις με τα δύο Μητροπολιτικά κέντρα Αθήνα και Θεσσαλονίκη και τις απέναντι ηπειρωτικές ακτές. Εντούτοις, η ΠΙΝ πέρα από τη διοικητική «συνοχή» που έχει και που είναι άλλωστε αποτέλεσμα νομοθετικής ρύθμισης, απέχει πολύ από το να είναι μια «συνεκτική οικονομική ενότητα» ενώ λόγω του γραμμικού της σχήματος δύσκολα γίνεται αντιληπτή ως μια ενιαία «συνεκτική γεωγραφική» ενότητα. Επί της ουσίας, η ΠΙΝ αποτελεί μια περιφέρεια προγραμματισμού ή σχεδιασμού η οποία περιλαμβάνει περιοχές που έχουν συνενωθεί με διοικητικά, πολιτικά και ιστορικά κριτήρια. Είναι προφανές ότι δεν αποτελεί μια πολιτική περιφέρεια διότι οι επιμέρους περιφερειακές ενότητες εμφανίζουν πολύ χαμηλή λειτουργική συνεκτικότητα και εξαιρετικά ασθενή αλληλεξάρτηση μεταξύ τους με μικρό όγκο σχέσεων και ροών αγαθών, υπηρεσιών, πληθυσμού, τεχνολογίας κλπ. Σχετικά με τον ρόλο της Περιφέρειας στον εθνικό, ευρωπαϊκό και διεθνή χώρο από το οποίο δύναται να αρθρωθεί μια στρατηγική βελτίωσης της ενδοπεριφερειακής συνοχής. Ωστόσο, η χαμηλή πολιτικότητα της περιφέρειας θέτει σε αμφισβήτηση το κατά πόσο μπορεί να ασκηθεί μια ενιαία τουριστική πολιτική για όλα τα νησιά που να είναι αποτελεσματική. Σε κάθε περίπτωση στόχος θα πρέπει να είναι η βελτίωση του βαθμού πολιτικότητας της περιφέρειας διότι σε διαφορετική περίπτωση, προτάσεις οι οποίες διατυπώνονται σε άλλες ενότητες του σχεδίου της Υ.Α - όπως για παράδειγμα η πρόταση για κοινή τουριστική προβολή της ΠΙΝ ως σύνολο με παράλληλο περιορισμό ή και εγκατάλειψη της στρατηγικής της ξεχωριστής προβολής των επιμέρους περιφερειακών ενότητων - δεν θα μπορούσαν να λειτουργήσουν θετικά με κίνδυνο να οδηγηθούμε σε μια κατάσταση επένδυσης πόρων για προβολή με περιορισμένα τελικά αποτελέσματα.
- Τέλος, η πρόταση που διατυπώνεται ότι η ΠΙΝ πρέπει να αναπτύξει διαπεριφερειακές σχέσεις με τα δύο Μητροπολιτικά κέντρα, Αθήνα και Θεσσαλονίκη, καθώς και τις απέναντι ηπειρωτικές ακτές, δεν τεκμηριώνεται ως προς τη σκοπιμότητα και χρησιμότητά της. Διότι, οι σχέσεις αυτές, έτσι και αλλιώς υφίστανται και μάλιστα είναι ετεροβαρείς υπό την έννοια ότι παρατηρούνται έντονα φαινόμενα «ελλείμματος στο ισοζύγιο εμπορικών συναλλαγών» της ΠΙΝ τόσο με τα προαναφερθέντα μεγάλα αστικά κέντρα όσο και από τους γεινιάζοντες Νομούς της ηπειρωτικής χώρας. Το γεγονός αυτό δεν αναδείχθηκε κατά το στάδιο της ανάλυσης καθώς δεν έγινε παράθεση και επεξεργασία σχετικών στοιχείων. Για παράδειγμα σύμφωνα με την μελέτη «προέλευσης

– προορισμού» του ΥΠΕΧΩΔΕ/ΓΓΔΕ (1997), (Η συγκεκριμένη μελέτη είναι αρκετά παλαιά), οι ροές βιομηχανικών προϊόντων προς τις Περιφερειακές Ενότητες Ζακύνθου και Κεφαλονιάς παρουσιάζουν την εξής εικόνα:

ΖΑΚΥΝΘΟΣ: Ροές Βιομηχανικών προϊόντων

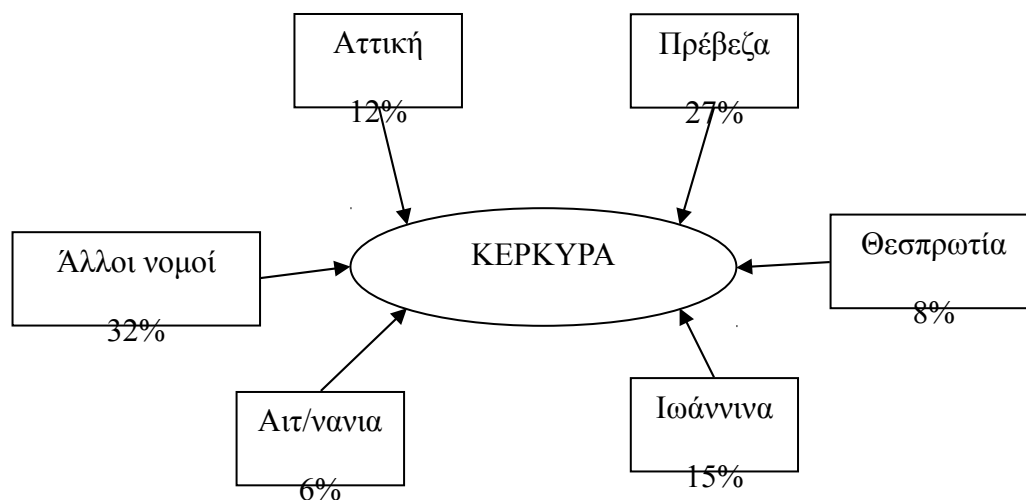
ΚΕΦΑΛΟΝΙΑ: Ροές Βιομηχανικών προϊόντων

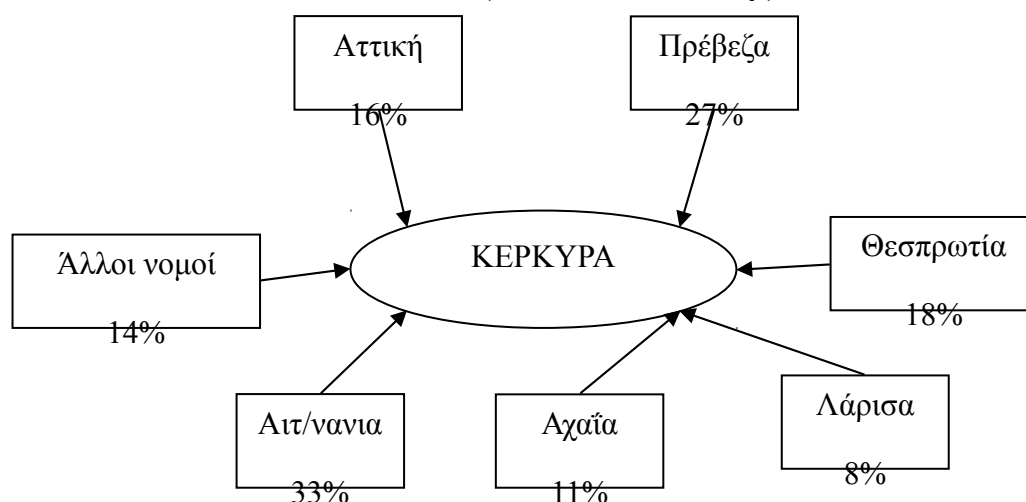
Από τα ανωτέρω στοιχεία, γίνεται κατανοητό ότι στο Δευτερογενή τομέα της οικονομίας οι δύο γειτονικές Περιφερειακές Ενότητες της ΠΙΝ δεν συναλλάσσονται μεταξύ τους αλλά συναλλάσσονται με άλλους νομούς της χώρας. Παρόμοια εικόνα υπάρχει και στον Πρωτογενή και στον Τριτογενή τομέα της οικονομίας των δύο Περιφερειακών Ενοτήτων. Επομένως, το ζητούμενο είναι, πώς το ισοζύγιο των ήδη υπάρχουσών σχέσεων και εμπορικών ροών των Νομών της ΠΙΝ με τους Νομούς της ηπειρωτικής χώρας θα βελτιωθεί σε μια κατεύθυνση υποκατάστασης εισαγωγών σε επιλεγμένους κλάδους της οικονομίας (κλάδους του πρωτογενή τομέα πρωτίστως, αλλά και του δευτερογενή τομέα όπως είναι τα βιοτεχνικά προϊόντα). Μια τέτοια υποκατάσταση θα βελτίωνε σημαντικά τον Περιφερειακό Πολλαπλασιαστή της ΠΙΝ και θα είχε θετική επίδραση στο εισόδημα.

Για την κατάσταση που επικρατεί στην ΠΙΝ στο πεδίο των εμπορικών συναλλαγών, μια χρήσιμη εικόνα παρέχει επίσης το χωρικό πρότυπο των ροών αγροτικών προϊόντων και υλικών κατασκευής προς την έδρα της ΠΙΝ, την Περιφερειακή Ενότητα της Κέρκυρας. Σύμφωνα με την μελέτη «προέλευσης – προορισμού» του ΥΠΕΧΩΔΕ/ΓΓΔΕ (1997), οι προαναφερόμενες ροές παρουσιάζουν την εξής εικόνα:

ΚΕΡΚΥΡΑ: Ροές Αγροτικών προϊόντων

ΚΕΡΚΥΡΑ: Ροές υλικών κατασκευής

Και εδώ, η οικονομική αλληλεξάρτηση της έδρας της περιφέρειας με τις άλλες περιφερειακές ενότητες στο πεδίο των ροών αγροτικών προϊόντων και υλικών κατασκευής είναι ανύπαρκτη. **Επομένως, η ΠΙΝ στο σύνολό της παρουσιάζει εξαιρετικά ασθενή πολιτικότητα**. Αυτό δημιουργεί σημαντικές δυσκολίες στην οποιαδήποτε προσπάθεια άσκησης μιας ενιαίας αποτελεσματικής περιφερειακής πολιτικής για συγκεκριμένους κλάδους της οικονομίας.

Αν τεθεί λοιπόν ως στόχος η βελτίωση της πολιτικότητας της περιφέρειας και ταυτόχρονα η υποκατάσταση εισαγωγών σε συγκεκριμένους οικονομικούς κλάδους, αυτό θα έχει συγκεκριμένες χωρικές συνέπειες για το σχεδιασμό (αναζήτηση συγκεκριμένων κατάλληλων περιοχών που θα χρησιμοποιηθούν για να υποστηρίξουν τα παραπάνω, προσδιορισμός συγκεκριμένων έργων υποδομής με καθαρά αναπτυξιακό χαρακτήρα π.χ αρδευτικά έργα, για την υλοποίηση αυτής της πολιτικής κλπ).

- Στις παραγράφους 8 και 9 τίθεται το ζήτημα της υπό διαμόρφωση στρατηγικής για την μακροπεριφέρεια Αδριατικής – Ιονίου. Αναφέρεται δε ότι σε μια μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή προοπτική και δυναμική δύναται να αναγάγει την ΠΙΝ σε εθνικό άξονα ανάπτυξης, δημιουργώντας έναν άξονα ανεξάρτητο του Δυτικού άξονα που αναφέρει το ΓΠΧΣΑΑ. Η παραπάνω παρατήρηση είναι ορθή ως προς το ότι αυτό συγκεντρώνει κάποιες πιθανότητες να συμβεί στο μέλλον (μακροπρόθεσμα). Θα πρέπει όμως να είναι απολύτως σαφές ότι πρόκειται για μακροπρόθεσμη αναπτυξιακή προοπτική και ως τέτοια δεν δύναται να έχει άμεσα μετρήσιμα αποτελέσματα στην περιφερειακή οικονομία, διοίκηση κλπ. Η

παρατήρηση αυτή γίνεται διότι το ζήτημα της μακροπεριφέρειας Αδριατικής – Ιονίου επανέρχεται σε πολλά σημεία του κειμένου του σχεδίου της Υ.Α αλλά και στα κείμενα της Μελέτης και πρέπει, ο έχοντας την ευθύνη λήψης αποφάσεων, να μπορεί να ξεχωρίσει τι θα πρέπει να αναμένει η ΠΙΝ από την εμπλοκή της σε μια τέτοια στρατηγική και σε πιο χρονικό πλαίσιο.

- Στη σελίδα 75 αναφέρεται ότι κατά την εξεταζόμενη περίοδο, στην ΠΙΝ δεν θεσμοθετήθηκαν ΓΠΣ, σχέδια διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών και οριοθετήσεις νέων ζωνών προστασίας. Σε ότι αφορά στην οριοθέτηση νέων ζωνών προστασίας στην ΠΕ Κεφαλληνίας, οριοθετήθηκαν οι περιοχές του δικτύου Φύση 2000 με κωδικές ονομασίες GR 2220005 και GR 2220006. Η τελευταία περιλαμβάνει το 30% της συνολικής έκτασης του νησιού της Κεφαλονιάς. Επίσης, θεσμοθετήθηκε η εξωαστική ΖΟΕ για την προστασία της περιοχής της παραλίας του Μύρτου. Τέλος, σε όλα τα Ιόνια νησιά οριοθετήθηκαν δεκάδες μικροί νησιωτικοί υγρότοποι.

Παρατηρήσεις επί του άρθρου 1

1. Ο τίθμενος στόχος να παραμείνει η ΠΙΝ ισχυρός πόλος τουριστικής ανάπτυξης είναι ορθός και ρεαλιστικός με δεδομένες τις συνθήκες και την οικονομικοπολιτική συγκυρία στην οποία διατυπώνεται. Ορθός είναι επίσης ο δηλούμενος στόχος για την ανάγκη βελτίωση της «ανταγωνιστικότητας» του τουριστικού προϊόντος της ΠΙΝ η οποία προτείνεται να γίνει μέσω της αναβάθμισης του υφιστάμενου τουριστικού προϊόντος (αναβάθμιση μαζικού τουρισμού, ανάπτυξη του εναλλακτικού τουρισμού). Ωστόσο, η σχεδόν μονοκλαδική δομή της οικονομίας της ΠΙΝ θίγεται ελάχιστα στη Μελέτη και στο Σχέδιο ΥΑ. Η μονοκλαδικότητα είναι ένα ζήτημα δύσκολα αντιμετωπίσιμο. Χρειάζεται ωστόσο, κάποιου είδους αντιμετώπιση για λόγους σταθερότητας της οικονομίας στις περιπτώσεις που εμφανιστούν μεταβολές στις συνθήκες ζήτησης του τουριστικού προϊόντος. Τέτοιες λύσεις υπάρχουν αλλά δεν έχουν εξεταστεί επαρκώς από τη μελέτη.
2. Η έμφαση που δίνεται στη στρατηγική εδαφικής συνεργασίας στο πλαίσιο της υπό διαμόρφωση ευρωπαϊκής μακροπεριφέρειας Αδριατικής – Ιονίου έχει ήδη σχολιαστεί. Σε ότι αφορά στη στρατηγική κατεύθυνση που προτείνεται επιπλέον για δραστικό περιορισμό της μεμονωμένης προβολής της κάθε Π.Ε. και του κάθε νησιού, και αντικατάστασή της με την συνολική προβολή του νησιωτικού συμπλέγματος, θα πρέπει να αξιολογηθεί περισσότερο υπό το πρίσμα της χαμηλής πολικότητας της ΠΙΝ όπως έχει ήδη αναφερθεί.
3. Τέλος θα πρέπει να υπομνησθεί ότι η σημαντικότερη τουριστική αγορά για την ΠΙΝ είναι η Βρετανική αγορά η οποία συμβάλλει σε μεγάλο βαθμό στο σχηματισμό του Ακαθάριστου Περιφερειακού Προϊόντος. Η αγορά αυτή δεν σχολιάζεται σχεδόν καθόλου στη μελέτη και στο σχέδιο ΥΑ, ούτε σχολιάζονται οι διαχειριστικές συνέπειες και οι χωρικές εκφράσεις των συνεπειών αυτών για την ΠΙΝ.

Παρατηρήσεις επί του άρθρου 2

- i. Ο στόχος που τίθεται για ενίσχυση της συνοχής της ΠΙΝ είναι ορθός αλλά πέρα από το διαμήκη οδικό άξονα της ΠΙΝ ο οποίος ελάχιστα έχει συνεισφέρει στη συνοχή της θα πρέπει να αναζητηθούν δράσεις και έργα που μεταβάλουν το επίπεδο πολικότητας της ΠΙΝ. Το ζήτημα της αύξησης των τουριστικών ροών μεταξύ των Περιφερειακών Ενοτήτων της ΠΙΝ είναι εφικτό να πραγματοποιηθεί με την υιοθέτηση συγκεκριμένων μέτρων και συνεργασιών η παράθεση των οποίων εκφεύγει της παρούσας αξιολόγησης του σχεδίου ΥΑ.
- ii. Η πρόταση για ανάπτυξη του αγροδιατροφικού προτύπου σε συνδυασμό με τη γαλάζια ανάπτυξη (θαλάσσια οικονομία, προστασία του θαλάσσιου περιβάλλοντος) δεν είναι επαρκώς επεξεργασμένη. Ιδιαίτερα, οι έννοιες της γαλάζιας ανάπτυξης, της θαλάσσιας οικονομίας, της πράσινης ανάπτυξης κλπ, επανέρχονται σε πολλά σημεία της ΥΑ και της μελέτης αλλά δεν βρίσκουν την εξειδικευμένη χωρική τους έκφραση στην περίπτωση της ΠΙΝ.

- iii. Τέλος, και σε σχέση με την ενσωμάτωση των κατευθύνσεων των Ειδικών Πλαισίων Χωροταξικού Σχεδιασμού, θα έπρεπε οι προτάσεις που γίνονται να έχουν προκύψει κατόπιν επεξεργασία των χωρικών συνεπειών για τις επιμέρους Περιφερειακές Ενότητες που είχε η μέχρι σήμερα εφαρμογή τους. Για παράδειγμα, η περιοχή ανάπτυξης υδατοκαλλιέργειών στο νοτιοανατολικό τμήμα του νησιού της Κεφαλονιάς που έχει οριστεί στο ισχύον ΕΠΧΣΑΑΥ είναι πολύ κοντά στον σημαντικότερο τουριστικό πόλο του νησιού, τη Σκάλα. Ταυτόχρονα και παρά την αρνητική δυναμική που έχει δημιουργηθεί για τις Υδατοκαλλιέργειες και της σχέσης τους με τον τουρισμό, ίσως να ήταν σκόπιμη η αναζήτηση κατάλληλων περιοχών που γειτνιάζουν με τις ακτές των μεγάλων νησιών για εγκατάσταση νέων μονάδων ή επέκταση υφιστάμενων. Οι υδατοκαλλιέργειες είναι δραστηριότητες έντασης εργασίας που δημιουργούν πάρα πολλές θέσεις εργασίας. Σήμερα, η ανάπτυξη των υδατοκαλλιέργειών στην περιοχή των Εχινάδων ουσιαστικά δημιουργεί θέσεις εργασίας σε άλλες χωρικές ενότητες εκτός ΠΙΝ.

Παρατηρήσεις επί του άρθρου 3

- Στο εν λόγω άρθρο οι επιλογές που προτείνονται για την αναπτυξιακή φυσιογνωμία και εξέλιξη της ΠΙΝ συνίσταται στην ανάπτυξη του τουρισμού, συνοδευόμενη από την ανάπτυξη σύμφωνα με το αγροδιατροφικό πρότυπο, την πράσινη οικονομία και την γαλάζια ανάπτυξη - τους νέους δυναμικούς κλάδους της σύγχρονης νησιώτικης οικονομίας της ΠΙΝ. Η συγκεκριμένη γενική πρόταση επανέρχεται σε αρκετά σημεία της ΥΑ χωρίς ωστόσο να πραγματοποιείται με εξειδίκευση στο χαρακτήρα και τις ιδιαιτερότητες της νησιωτικής περιφέρειας.
- Στους επιμέρους τομείς που συνθέτουν την αναπτυξιακή φυσιογνωμία της ΠΙΝ, οι προτάσεις που γίνονται παρουσιάζουν το ίδιο πρόβλημα το οποίο επισημάνθηκε παραπάνω. Δηλαδή, δεν πραγματοποιείται εξειδίκευση στο χαρακτήρα και τις ιδιαιτερότητες της νησιωτικής περιφέρειας. Για παράδειγμα στη σελίδα 92 και σε ότι αφορά στον Τριτογενή τομέα προτείνεται:
 - η ανάπτυξη και ενίσχυση της επιχειρηματικής δικτύωσης (clusters).
 - η ενίσχυση της διάθεσης τοπικών προϊόντων στις τοπικές εθνικές και διεθνείς αγορές
 - Υλοποίηση των έργων προστασίας και ανάδειξης του χερσαίου φυσικού και πολιτιστικού
 - περιβάλλοντος
 - η ανάπτυξη ήπιου, ειδικών και εναλλακτικών μορφών τουρισμού στην υπόλοιπη περιοχή
 - των νησιών και στο πλαίσιο της πολυλειτουργικής γεωργίας

και μια σειρά άλλα πράγματα γενικού περιεχομένου χωρίς σύνδεση με συγκεκριμένα χαρακτηριστικά της ΠΙΝ και χωρίς σύνδεση με συγκεκριμένες χωρικές ενότητες. Τόσο στη μελέτη όσο και στην ΥΑ δεν είναι προφανές πού μπορεί να υπάρξει επιχειρηματική δικτύωση ή αν η γεωργία μπορεί να καταστεί πολυλειτουργική στην ΠΙΝ και πώς θα πραγματοποιηθεί αυτό.

Περαιτέρω, στον κλάδο του χονδρεμπορίου που δεν είναι ανεπτυγμένος στην ΠΙΝ (σελ. 92) προτείνεται η οργάνωση και ανάπτυξη χωρίς να προσδιορίζεται πού και τι θα αφορά το χονδρεμπόριο, χωρίς να συνδέεται με κάποιο χαρακτηριστικό της περιφερειακής οικονομίας που πιθανόν να δημιουργεί ευνοϊκές συνθήκες να υλοποιηθεί μια τέτοια προσπάθεια.

Στην ίδια κατεύθυνση, στον τομέα της εκπαίδευσης προτείνεται η περαιτέρω ανάπτυξη του Ιόνιου Πανεπιστημίου και των ΤΕΙ με νέα τμήματα και στις υπόλοιπες Περιφερειακές Ενότητες, ενώ διανύουμε μια περίοδο συρρίκνωσης των ανωτέρω δομών. Κατά πόσο είναι εφικτό να γίνει κάτι τέτοιο μέσα στην επόμενη δεκαετία;

Σε γενικές γραμμές, δεν είναι ξεκάθαρο ποιες είναι οι επιλογές που πρέπει να γίνουν και οι οποίες θα δομήσουν την αναπτυξιακή φυσιογνωμία της ΠΙΝ την επόμενη 15ετία.

- Στο υποκεφ.Τουρισμός στο θαλάσσιο χώρο η αναφορά για τη δημιουργία εγκαταστάσεων γκολφ προφανώς αφορά στον τουρισμό στον χερσαίο χώρο.
- Στο κεφ. 5 Πόλοι έλξης τουριστικής κίνησης, θα πρέπει να γίνει αναφορά όσον αφορά στις περιοχές Εθνικός Δρυμός Αίνου, και Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Ζακύνθου (να γίνει διόρθωση, στο κείμενο το αναφέρει ως Εθνικό Θαλάσσιο Πάρκο Λαγανά) ως ξεχωριστή κατηγορία καθώς οι περιοχές αυτές θα πρέπει να λειτουργήσουν μόνο ως πόλος οικότουριστικής ανάπτυξης/προσέλκυσης επισκεπτών, βάσει των σχεδίων διακίνησης επισκεπτών και των όρων άσκησης δραστηριοτήτων που απορρέουν από το ΠΔ του ΕΘΠΖ και του σχεδίου ΠΔ για τον Εθνικό Δρυμό Αίνου και των Σχεδίων Διαχείρισης.

Παρατηρήσεις επί του άρθρου 4

Το πρότυπο χωρικής ανάπτυξης της ΠΙΝ, θα μπορούσε να αφορά οποιαδήποτε νησιωτική περιφέρεια καθώς δεν εξειδικεύονται οι κατευθύνσεις βάσει των ιδιαίτερων χαρακτηριστικών του χώρου της Π.Ι.Ν. Για παράδειγμα στο άρθρο 4 αναφέρεται *“Το πρότυπο χωρικής ανάπτυξης προτείνεται από το παρόν για την ΠΙΝ συνοψίζεται στο δίπτυχο Πράσινα νησιά – γαλάζια ανάπτυξη... που συντιθέμενες προσαρμόζονται και εξειδικεύονται στη νησιωτική πολιτική...”*. Στη συνέχεια δεν γίνεται εξειδίκευση σε ποια νησιά θα μπορούσε να τεθεί ο στόχος μέσω της ένταξης σε αντίστοιχα προγράμματα για να μετεξελιχθούν σε πράσινα νησιά. Η μέχρι τώρα πρακτική και εμπειρία από τον ελλαδικό (βλ. Αη Σιράτης, Τήλος), τον μεσογειακό και εν γένει τον ευρωπαϊκό χώρο, τα προγράμματα για τη δημιουργία πράσινων νησιών έχουν αρχίσει να εφαρμόζονται σε μικρά νησιά υπό την έννοια είτε της έκτασης ή/και του πληθυσμού τους. Δεδομένου ότι πράσινα νησιά ή πράσινοι οικισμοί είναι αυτοί στους οποίους θα επιτευχθεί μηδενική ενεργειακή κατανάλωση και μηδενικές εκπομπές αερίων, (κάλυψη 100% των αναγκών σε ηλεκτρισμό από ΑΠΕ, ηλεκτροκίνηση, πράσινα κτίρια, πράσινες μεταφορές ελαχιστοποίηση μη ανακυκλώσιμων απορριμμάτων, κλπ) ή ελαχιστοποίηση έως μηδενισμός του οικολογικού αποτυπώματος δεν μπορεί να τεθεί για το σύνολο της περιφέρειας η προτεινόμενη κατεύθυνση. Θα πρέπει να εξειδικευτεί κλιμακωτά, όπως π.χ. για τα μικρά κατοικημένα νησιά της ΠΙΝ να τεθεί η κατεύθυνση για την επίτευξη της ένταξης στους στα πράσινα νησιά και η κατεύθυνση για τα μεγάλα νησιά (Κέρκυρα, Κεφαλονιά, Ζάκυνθος, Λευκάδα) για την επίτευξη ποσοτικοποιημένων στόχων διείσδυσης των ΑΠΕ, των πράσινων μεταφορών και λοιπών πρακτικών για τη μείωση του οικολογικού αποτυπώματος.

Όπως προαναφέρθηκε για τον χαρακτηρισμό των πράσινων νησιών προϋπόθεση είναι η κάλυψη των ενεργειακών αναγκών από ΑΠΕ. Στα διάφορα άρθρα του σχεδίου που γίνεται αναφορά για τις ΑΠΕ αναφέρονται κατευθύνσεις που δεν συνάδουν με το πρότυπο των πράσινων νησιών (βλ. παρατηρήσεις επί των ΑΠΕ).

Παρατηρήσεις επί των αναφορών/κατευθύνσεων για τον Παράκτιο χώρο

Δεν προσεγγίζεται ο παράκτιος χώρος σύμφωνα με τις αρχές και κατευθύνσεις του Πρωτοκόλλου για την Ολοκληρωμένη Διαχείριση των παράκτιων Ζωνών της Μεσογείου και συνεπώς δεν έχουν ληφθεί υπόψη στις ειδικές κατευθύνσεις θέματα όπως η πρόβλεψη “ανοιχτών χώρων” σε σχέση με τη δόμηση, η οικοσυστημική προσέγγιση, η φέρουσα ικανότητα η κατεύθυνση για την εκπόνηση σχεδίων ολοκληρωμένης διαχείρισης, κ.ά.

Επίσης, δημιουργείται μία σύγχυση στο κείμενο με τη χρήση του όρου “παράκτια ζώνη”, “παράκτιος χώρος” σε σχέση με τις ακτές, το θαλάσσιο παράκτιο χώρο με αποτέλεσμα να μην ακολουθείται εννοιολογικά και χωρικά μια ενιαία προσέγγιση και κατευθύνσεις.

Η ειδική αναφορά και η διατύπωση κατευθύνσεων για τον παράκτιο χώρο γίνεται στο άρθρο 13 “Ευρύτερες ανθρωπογεωγραφικές ενότητες” ως παράγραφος 4, όπου η σύγχυση μεταξύ των προβλέψεων των προτεινόμενων δραστηριοτήτων των χωρικών ενότητων εντός του παράκτιου χώρου είναι πολύ έντονη καθώς και οι αντιφάσεις μεταξύ αυτών.

Δεν γίνεται καμία προσέγγιση για τον καθορισμό κρίσιμων, δυναμικών ζωνών και σχετικών κατευθύνσεων περιοριστικών όρων άσκησης δραστηριοτήτων.

Παρατηρήσεις επί των αναφορών/κατευθύνσεων για το Φυσικό Περιβάλλον

1) Δεν λαμβάνεται ουσιαστικά υπόψη στη διατύπωση των κατευθύνσεων και προτύπων χωρικής ανάπτυξης σε κάθε κατηγορία Χωρικών Ενοτήτων η ύπαρξη θεσμοθετημένων περιοχών. Δεν τίθενται κατευθύνσεις και στόχοι για την προστασία των βιοποικιλότητας (οικοτόπων, ειδών) και προστατευόμενων περιοχών, ενώ υπάρχει το σχετικό άρθρο 8. Η κύρια προσέγγιση που γίνεται για την προστασία των φυσικών πόρων είναι η τουριστική ανάδειξή τους μέσω οικοπολιτιστικών διαδρομών και γενικές κατευθύνσεις.

2) Περιοχές του Δικτύου Natura 2000. Το κύριο ζήτημα για τις Προστατευόμενες Περιοχές του Natura 2000 της Π.Ι.Ν. είναι η απουσία συστήματος διαχείρισης, εξαιρουμένων του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου (ΕΘΠΖ) και του Εθνικού Δρυμού Αίνου, η απουσία διαχειριστικών παρεμβάσεων ακόμη σε επίπεδο απλών υποδομών ερμηνείας περιβάλλοντος με αποτέλεσμα τη συνεχή έκθεση σε δραστηριότητες που μπορεί να υποβαθμίσουν την κατάσταση διατήρησης των οικοτόπων και των ενδιαιτημάτων των ειδών. Η μη ύπαρξη σχεδίων διαχείρισης, Ειδικών Περιβαλλοντικών Μελετών και των προβλεπόμενων από την κείμενη περιβαλλοντική νομοθεσία ΠΔ προστασίας και καθορισμού όρων και περιορισμών αποτελεί το βασικότερο περιβαλλοντικό ζήτημα για την προστασία και ανάδειξη των προστατευόμενων περιοχών.

Προτείνεται να προστεθεί:

Για τις περιοχές της Π.Ι.Ν. που ανήκουν στο δίκτυο Natura 2000 (Ειδικές Ζώνες Διατήρησης, Ζώνες Ειδικής Προστασίας):

Να προωθηθεί άμεσα η θεσμοθέτηση ζωνών προστασίας και ο καθορισμός επιτρεπόμενων χρήσεων γης και περιορισμών δόμησης και άσκησης θαλάσσιων δραστηριοτήτων για το σύνολο των περιοχών που έχουν ενταχθεί στο δίκτυο Natura 2000, μέσω εκπόνησης ΕΠΜ και έκδοσης ΠΔ/τος, όπως προβλέπεται από την οικεία νομοθεσία.

Άμεση προτεραιότητα πρέπει να δοθεί στην ολοκλήρωση της θεσμικής προστασίας, ενδεικτικά:

του Εθνικού Δρυμού Αίνου

της Ειδικής Ζώνης Διατήρησης GR2230002 “ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΟΡΙΣΣΙΩΝ (ΚΕΡΚΥΡΑ)”

Να προωθηθεί σε συνεργασία με το Υπουργείο Παραγωγικής Ανασυγκρότησης Περιβάλλοντος και Ενέργειας, η εγκαθίδρυση Φορέα Διαχείρισης σε Περιφερειακό επίπεδο για το σύνολο των Περιοχών, εξαιρουμένων του ΕΘΠΖ και του Εθνικού Δρυμού Αίνου όπου έχουν ιδρυθεί Φορείς Διαχείρισης, και η υλοποίηση και θεσμοθέτηση των Σχεδίων Διαχείρισης.

Μέχρι τη θεσμοθέτηση των ζωνών προστασίας κατά τα παραπάνω, εφαρμόζονται οι οριζόντιες ρυθμίσεις που καθορίζει ο νόμος 3937/2011 περί Βιοποικιλότητας (ΦΕΚ 60/Α/2011) για τις εκτός σχεδίου περιοχές και η Εθνική Στρατηγική για τη Βιοποικιλότητα για τα έτη 2014–2029 και το Σχέδιο Δράσης πενταετούς διάρκειας (ΦΕΚ2383/Β/14).

- Ενίσχυση των δύο Φορέων Διαχείρισης, με κατάλληλη στελέχωση, αρμοδιότητες και οικονομικούς πόρους
- Ανάδειξη των προστατευόμενων περιοχών και των στοιχείων της βιοποικιλότητας ιδιαίτερα της θαλάσσιας.

Προώθηση της έρευνας και καινοτομίας για την προστασία και παρακολούθηση της κατάστασης διατήρησης των οικοτόπων και ειδών και των θαλάσσιων περιοχών,

Γενικότερα, προώθηση δράσεων και πολιτικών για την προστασία της ενδημικής και αγροτικής βιοποικιλότητας αλλά και εν γένει της γενετικής ποικιλότητας.

3) Στις χωρικές ενότητες μαζικού τουρισμού δεν λαμβάνεται υπόψη η ύπαρξη των θαλάσσιων και παράκτιων (χερσαίων και θαλάσσιων) προστατευόμενων περιοχών και η διατύπωση περιοριστικών όρων ή κατεύθυνση για τα τμήματα αυτά μετάβασης σε περιοχές ήπιας τουριστικής ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού, π.χ. η θαλάσσια ζώνη Μεσογική – Κέρκυρα.

- 4) Στο άρθρο 13 επιβάλλονται όροι άσκησης της δραστηριότητας αναψυχής τουρισμού στις νήσους Εχινάδες και Στροφάδες. **Οι όροι άσκησης δραστηριοτήτων τίθενται μόνο από τα ΠΔ προστασίας των νησίδων αυτών** καθώς εντάσσονται σε Προστατευόμενες Περιοχές για τις οποίες έχουν εκδοθεί οι πράξεις χαρακτηρισμού και οι όροι άσκησης δραστηριοτήτων. Να γίνει η σχετική διόρθωση.
- 5) Να γίνει διόρθωση στο κείμενο σχετικά με το Εθνικό Πάρκο Ζακύνθου, καθώς αναφέρεται ως Εθνικό Πάρκο Λαγανά. Δεν λαμβάνονται υπόψη οι ζώνες προστασίας όπως αυτές με τους αντίστοιχους όρους άσκησης δραστηριοτήτων

Παρατηρήσεις σχετικά με τις κατευθύνσεις για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (ΑΠΕ)

Στο άρθρο 6 αναφέρεται στην παρ. “Χωρικές Ενότητες ΑΠΕ” *“προτείνεται ο καθορισμός των ζωνών ΑΠΕ όπου εντοπίζονται οι περισσότερες αιτήσεις εγκαταστάσεων, η ακριβής οριοθέτηση των περιοχών αποκλεισμού από τα προς εκπόνηση ΓΠΣ...”* και ότι οι προτεινόμενες ΧΕ ΑΠΕ περιλαμβάνουν τις ορεινές και ημιορεινές περιοχές **των μεγάλων νησιών** με κριτήριο την ένταξη στο τοπίο και **με επιτρεπόμενες ζώνες τις χέρσες και χορτολιβαδικές εκτάσεις**”. Για τις θαλάσσιες ΧΕ ΑΠΕ προτείνονται στην ΠΕ Κέρκυρας και στη θαλάσσια ζώνη μεταξύ των Διαποντίων Νήσων (υπεράκτια αιολικά πάρκα) με προϋποθέσεις που θα τεθούν **από τον υποκείμενο σχεδιασμό. Για τα μικρά κατοικημένα νησιά** δίνεται κατεύθυνση μόνο στο άρθρο 21 όπου προτείνεται η χωροθέτηση μόνο εγκαταστάσεων μικρής κλίμακας, που να εντάσσονται στο περιβάλλον **μόνο για ατομική εξυπηρέτηση**, γεγονός που έρχεται σε αντίθεση με το πρότυπο χωρικής ανάπτυξης των “πράσινων νησιών”. Στις υπόλοιπες ΠΕ γιατί δεν προτείνονται αιολικά υπεράκτια ή παράκτια πάρκα. Ο σχεδιασμός δραστηριοτήτων στο θαλάσσιο χώρο είναι αντικείμενο του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού και όχι του υποκείμενου σχεδιασμού ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ.

Στο άρθρο 7 “δυνατότητες μεγάλων επενδύσεων προτείνονται μεταξύ άλλων στον κλάδο των ΑΠΕ (αιολική/ηλιακή).

Στο άρθρο 13, παρ. 2 και στο άρθρο 2, ενώ αναφέρει ότι “στα ακατοίκητα νησιά και στις βραχονησίδες επιτρέπεται η χωροθέτηση ΑΠΕ με την προϋπόθεση, η οποία τίθεται από το παρόν, ότι κατά τη διαδικασία έγκρισης των περιβαλλοντικών όρων διαπιστωθεί ότι δεν συντρέχουν περαιτέρω λόγοι προστασίας των οικοσυστημάτων και του τοπίου, στη συνέχεια αναφέρει ότι **σε ανάδραση προς το ΕΠΧΣΑΑ των ΑΠΕ να μην επιτρέπεται η χωροθέτηση οποιασδήποτε μορφής ΑΠΕ** σε αυτά. Παρόμοια αντιφατική αναφορά για τα ακατοίκητα νησιά και βραχονησίδες γίνεται στο άρθρο 17, πεδίο Δευτερογενής Τομέας, παρ. ΑΠΕ.

Στο άρθρο 16 στον τομέα εξοικονόμησης ενέργειας **προτείνεται η εναρμόνιση με το ΕΠΧΣΑΑ ΑΠΕ** και η εναρμόνιση των εγκαταστάσεων ΑΠΕ με το νησιωτικό τοπίο.

Στο άρθρο 17 αναφέρει στο υποκεφ. ΑΠΕ ως βασικό τομέα ανάπτυξης της ΠΙΝ στον Τομέα της Ενέργειας τις ΑΠΕ που εμφανίζει υψηλό δυναμικό ειδικά των αιολικών πάρκων στο χερσαίο και τον θαλάσσιο χώρο.

Στην εξειδίκευση ανά Δήμο (άρθρο 19) αναφέρει για τον Δήμο Κέρκυρας μία χωρική ενότητα ΑΠΕ στην ορεινή ζώνη του Παντοκράτορα, αντίστοιχα προτείνεται από μία ΧΕ ΑΠΕ στην ορεινή ζώνη ΝΔ Λευκάδας (από τον οικισμό Δράγανο μέχρι το ακρωτήριο Λευκάτας), στην ορεινή ζώνη της Κεντρικής Κεφαλονιάς και στην ορεινή ζώνη του όρους Βραχίωνα στη Ζάκυνθο. **Στις ακατοίκητες βραχονησίδες Παξών και Μεγανησίου προτείνεται να επιτρέπεται η εγκατάσταση ΑΠΕ ενώ στο άρθρο 21 προτείνει την απαγόρευση ΑΠΕ.**

Βάσει των ανωτέρω, διαπιστώνεται σε σχέση με τις ΑΠΕ μία ανακολουθία και σε ορισμένες περιπτώσεις αντίφαση μεταξύ του προτύπου ανάπτυξης, της βασικής προτεραιότητας ανάπτυξης στον τομέα ενέργειας και στις ειδικές κατευθύνσεις και στους περιορισμούς χωροθέτησης.

Παρατηρήσεις επί των αναφορών/κατευθύνσεων για τη Διαχείριση Στερεών Αποβλήτων

Στο άρθρο 16, παρ. 7 «Στερεά απόβλητα» αναφέρεται στον αναθεωρημένο ΠΕΣΔΑ και διατυπώνει επιπλέον προτάσεις για την επόμενη αναθεώρηση του ΠΕΣΔΑ. **Επισημαίνουμε ότι η αναθεώρηση του ΠΕΣΔΑ δεν έχει ολοκληρωθεί**, υπάρχουν συμπληρώσεις και ότι

βρίσκεται στη διαδικασία ολοκλήρωσης κατόπιν της επικείμενης διαδικασίας διαβούλευσης. Οι επιπλέον προτεινόμενες προτάσεις στο εν λόγω άρθρο είτε έχουν ήδη ενσωματωθεί στον υπό αναθεώρηση ΠΕΣΔΑ είτε δεν είναι σύμφωνες με αυτόν, βάσει των τελευταίων δεδομένων ιδιαίτερα όσον αφορά στη διαχείριση των απορριμμάτων στην Κέρκυρα.

Σημειώνουμε τα παρακάτω:

Η Στρατηγική κατεύθυνση της Περιφέρειας σε σχέση με τη διαχείριση των στερεών απόβλητων (Σ.Α.), στοχεύει στην ολοκλήρωση των απαιτούμενων υποδομών για τη βιώσιμη διαχείριση των στερεών αποβλήτων και στην υλοποίηση συμπληρωματικών δράσεων για την ενίσχυση της πρόληψης και της ανακύκλωσης. Ειδικότερα οι κατευθύνσεις και οι στόχοι της οργάνωσης διαχείρισης των στερεών αποβλήτων στην Περιφέρεια είναι:

- Η βιώσιμη διαχείριση των στερεών αποβλήτων στο σύνολο της Περιφέρειας.
- Η εφαρμογή δράσεων για την πρόληψη παραγωγής στερεών αποβλήτων και η επίτευξη της μείωσης της παραγωγής.
- Η μεγιστοποίηση του κλάσματος ανακυκλώσιμων υλικών και η ανάκτηση προϊόντων και ενέργειας.
- Η μείωση του βιοαποδομήσιμου κλάσματος των στερεών αποβλήτων που οδηγούνται σε υγειονομική ταφή.
- Η περιβαλλοντική αποκατάσταση των οκτώ ΧΑΔΑ και των κορεσμένων κυττάρων ΧΥΤΑ.
- Η αντιμετώπιση των προβλημάτων διαχείρισης στα μικρά κατοικημένα νησιά και η άρση των δυσκολιών που προκύπτουν λόγω της διπλής νησιωτικότητας.

Στο υποκ. Στερεά Απόβλητα της παρ. 7, του άρθρου 19 να διαγραφούν τα προτεινόμενα κατά προτεραιότητα έργα και να προσαρμοστούν σύμφωνα με τα προτεινόμενα από τον υπό αναθεώρηση ΠΕΣΔΑ και το πρόγραμμα του Δήμου Κέρκυρας.

Με βάση τα παραπάνω να γίνουν οι αντίστοιχες προσαρμογές στο κείμενο των άρθρων και στους πίνακες δράσεων που αναφέρονται στη διαχείριση των στερεών αποβλήτων.

Παρατηρήσεις επί των αναφορών/κατευθύνσεων για τη Διαχείριση υδάτινων πόρων

Στο Σχέδιο ΥΑ σε διάφορα άρθρα γίνεται αναφορά στα θέματα διαχείρισης των υδάτινων πόρων. Σημειώνεται ότι τόσο στο προοίμιο του Σχεδίου όσο και στις περισσότερες αναφορές εντός του κειμένου για τα Σχέδια Διαχείρισης των Λεκανών Απορροής αλλού αναφέρεται ότι έχει εγκριθεί μόνο το Σχέδιο Διαχείρισης του Υδατικού Διαμερίσματος Βόρειας Πελοποννήσου και τα άλλα είναι υπό έγκριση, αλλού ότι έχει εγκριθεί μόνο της Ηπείρου, κ.ο.κ. Διευκρινίζεται ότι έχουν εγκριθεί και τα τρία Σχέδια Διαχείρισης των Υδατικών Διαμερισμάτων (Υδατικό Διαμέρισμα Ηπείρου GR05, Υδατικό Διαμέρισμα Δυτικής Στερεάς Ελλάδας GR04, Υδατικό Διαμέρισμα Βόρειας Πελοποννήσου GR02) στα οποία υπάγονται αντίστοιχα οι λεκάνες απορροής Κέρκυρας-Παξών, Λευκάδας (GR44), Κεφαλληνίας-Ιθάκης και Ζακύνθου. Οι εγκριτικές αποφάσεις της Εθνικής Επιτροπής Υδάτων αναφέρονται στις παρατηρήσεις μας επί του προοιμίου (ενότητα Ι).

Να διορθωθούν στο κείμενο της ΥΑ οι σχετικές αναφορές και να γίνει στο προοίμιο η πλήρης αναφορά των εγκριτικών αποφάσεων.

Στο άρθρο 19 τα έργα που προτείνονται κατά προτεραιότητα δεν συμπεριλαμβάνονται όλα στα εγκεκριμένα σχέδια διαχείρισης των Υδατικών Διαμερισμάτων, ενώ στο άρθρο 16 αναφέρει ότι το παρόν εναρμονίζεται με τα εγκεκριμένα σχέδια διαχείρισης των Υδατικών Διαμερισμάτων. Για ορισμένα έργα που περιλαμβάνονται στα Σχέδια Διαχείρισης και προτείνονται στον Πίνακα Δράσης οι προϋπολογισμοί τους δεν συμφωνούν με αυτούς των σχεδίων διαχείρισης (βλ. Φράγματα-Υδρευση Ν. Κερκύρας, Τοποθέτηση συστημάτων καταγραφής απολήψεων νερού στην Π.Ε Κέρκυρας, Επισκευή της λιμνοδεξαμενής Καρυάς στην Λευκάδα).

Για τα προτεινόμενα έργα που δεν περιλαμβάνονται στα Σχέδια Διαχείρισης των Υδατικών Διαμερισμάτων προτείνεται να μην ενταχθούν στο παρόν Π.Π.Χ.Σ.Α.Α. καθώς δεν τεκμαίρεται η

αναγκαιότητά τους και θα μπορούσαν να εξετασθούν από την επικείμενη αναθεώρηση των Σχεδίων Διαχείρισης,

Παρατηρήσεις επί των αναφορών/κατευθύνσεων για τα καταδυτικά πάρκα

Στο άρθρο 18 του Σχεδίου ΥΑ προτείνεται ΠΟΑΠΔ καταδυτικών πάρκων στις Χωρικές Ενότητες θαλάσσιου τουρισμού. Το άρθρο 13 του Ν.3409/2005 (ΦΕΚ 273/Α/4-11-2005, "Καταδύσεις αναψυχής και άλλες διατάξεις") που εισήγαγε το χαρακτηρισμό εκτάσεων ως «Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Καταδυτικού Πάρκου» (Π.Ο.Α.Κ.Π.) ως θεσμό παράγωγο εκείνου των «Περιοχών Οργανωμένης Ανάπτυξης Παραγωγικών Δραστηριοτήτων» (Π.Ο.Α.Π.Δ.) του άρθρου 10 ν. 2742/1999 έχει τροποποιηθεί και δεν ισχύει πλέον η διαδικασία και ο χαρακτηρισμός των καταδυτικών πάρκων ως ΠΟΑΚΠ, σύμφωνα με το άρθρο 10ο του Ν. 4296/14 (ΦΕΚ 214/Α/02-10-2014). Με την τροποποίηση αποσυνδέεται το καταδυτικό πάρκο από τις παραγωγικές δραστηριότητες, συγκεκριμενοποιείται η διοικητική διαδικασία χαρακτηρισμού και ορίζονται σαφώς οι όροι και οι προϋποθέσεις για τον χαρακτηρισμό, την οριοθέτηση και τη διαχείρισή τους.

Η χωροθέτηση των καταδυτικών πάρκων και ο αριθμητικός προσδιορισμός τους, δεδομένης και της τροποποίησης του άρθρου 13, δεν μπορεί να γίνει αυθαίρετα ή με βάση το κριτήριο ότι έχει εκδηλωθεί ενδιαφέρον για μία περιοχή (βλ. Άρθρο 19, παρ.1, σελ. 190 όπου για την Κέρκυρα προτείνεται στην περιοχή Παλαιοκαστρίτσας, όπου έχει εκδηλωθεί ενδιαφέρον και στα Διαπόντια Νησιά εν γένει). Η χωροθέτηση των καταδυτικών πάρκων αποτελεί αντικείμενο του θαλάσσιου χωροταξικού σχεδιασμού, της προστασίας των στοιχείων της θαλάσσιας βιοποικιλότητας, της ενίσχυσης των αλιευτικών αποθεμάτων, της ευχαρίστηση του επισκέπτη/καταδύτη και της ενίσχυσης του τουριστικού προϊόντος της Π.Ι.Ν. και σύμφωνα με τις διαδικασίες της τροποποίησης του άρθρου 13 του προαναφερθέντος νόμου και σε καμία περίπτωση πλέον μέσω του υποκείμενου σχεδιασμού.

Βάσει των ανωτέρω, στο Σχέδιο ΥΑ θα πρέπει να γίνει η σχετική διόρθωση και η αναπροσαρμογή των προτεινόμενων καταδυτικών πάρκων στα σχετικά άρθρα της ΥΑ και να μην γίνει αναφορά στον προτεινόμενο αριθμό καταδυτικών πάρκων και στην χωροθέτησή τους.

Επίσης, οι αναφορές στο άρθρο 19 έρχονται σε αντίφαση με τα αναφερόμενα στο άρθρο 6 του σχεδίου ΥΑ, κεφ. Χωρικές Ενότητες Θαλάσσιου Τουρισμού στο οποίο αναφέρεται ότι τα καταδυτικά πάρκα... θα οριοθετηθούν από τον υποκείμενο σχεδιασμό ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ σε συνεργασία με τις αρμόδιες Υπηρεσίες". Τα παραπάνω αναφερόμενα του άρθρου 6 του σχεδίου ΥΑ έρχονται σε αντίθεση με το νόμο για τα καταδυτικά πάρκα καθώς με την τροποποίηση του άρθρου 13 του Ν.3409/2005 ορίζονται οι διαδικασίες χαρακτηρισμού και οριοθέτησης των καταδυτικών πάρκων και αποσυνδέονται από τις διαδικασίες ΠΟΑΠΔ.

Να διαγραφούν από τον πίνακα του προγράμματος δράσης οι «Μελέτες για τη δημιουργία καταδυτικών πάρκων στην περιοχή Παλαιοκαστρίτσας και Διαποντίων Νήσων» και το έργο «Λιμενικά έργα υποδομής για τα καταδυτικά πάρκα Παλαιοκαστρίτσας και Διαποντίων Νήσων» και οι αντίστοιχες μελέτες και λιμενικά έργα που προτείνονται στους υπόλοιπους Δήμους.

Παρατηρήσεις επί του άρθρου 9

Γενικές παρατηρήσεις

Τόσο στη μελέτη όσο και στο άρθρο 9 του σχεδίου ΥΑ γίνεται κατηγοριοποίηση των προτεινόμενων περιοχών σε τοπία διεθνούς, εθνικής και περιφερειακής αξίας, η οποία δεν στηρίζεται σε χρήση κριτηρίων, δεικτών και συγκριτικών στοιχείων ή άλλων εξειδικευμένων μεθόδων. Σε ορισμένες περιπτώσεις έρχεται σε αντίθεση με τον υφιστάμενο χαρακτηρισμό κυρίως προστατευόμενων περιοχών τουλάχιστον εθνικής σημασίας (βλ. περιοχές δικτύου Natura 2000) τις οποίες χαρακτηρίζει ως περιφερειακής αξίας. Δεν έχουν συμπεριληφθεί ορισμένες περιοχές διεθνώς αναγνωρισμένες (όπως Μύρτος Κεφαλονιάς, Ναυάγιο Ζακύνθου) ή περιοχές ιδιαίτερης οικολογικής και αισθητικής αξίας (οι παράκτιοι υγρότοποι του από 12-06-2012 ΠΔ, (ΦΕΚ 229/ΑΑΠΘ/19-06-2012) «Έγκριση καταλόγου μικρών νησιωτικών υγροτόπων και καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία και ανάδειξη των μικρών παράκτιων υγροτόπων που περιλαμβάνονται σε αυτόν», κ.ά.), η χερσόνησος Ερημίτη στην Κέρκυρα) ή ήδη χαρακτηρισμένα Τοπία Ιδιαίτερου Φυσικού Κάλλους ή ιδιαίτεροι γεωλογικοί σχηματισμοί που

έχουν ήδη υψηλή επισκεψιμότητα και αναγνωρισιμότητα (σπήλαιο Δρογκαράτη, λιμνοσπήλαιο Μελισάνης στην Κεφαλονιά).

Δεδομένης της εκπόνησης της μελέτης Τοπίου, στο σχέδιο ΥΑ θα έπρεπε να προσδιορισθούν σαφέστερα περιοχές που περιλαμβάνονται στη μελέτη και να μη γίνεται γενικότερα αναφορά (πχ σπήλαια γενικώς, ακτές γενικώς, δάση γενικώς) καθώς υπό την έννοια που αναφέρονται στο άρθρο 9 το σύνολο π.χ. των δασικών οικοσυστημάτων, τα οποία προστατεύονται από τη δασική νομοθεσία και ορισμένα από αυτά όπως ο Εθνικός Δρυμός Αίνου υπάγονται σε ειδικό καθεστώς, θα πρέπει να ενταχθούν ως περιοχές προστασίας του τοπίου.

Γενικότερα εντοπίζεται μία σύγχυση σε σχέση με το τοπίο και την προστασία του φυσικού περιβάλλοντος. Δεν γίνεται συσχέτιση μεταξύ των ήδη χαρακτηρισμένων προστατευόμενων περιοχών και προτεινόμενων ζωνών και κατηγοριών προστασίας του τοπίου με αποτέλεσμα να προτείνεται ως κατεύθυνση σε ορισμένες περιοχές, που αποτελούν τμήματα προστατευόμενων περιοχών, η σύνταξη σχεδίων διαχείρισης όταν από την περιβαλλοντική νομοθεσία (Ν. 1650/86, όπως τροποποιήθηκε από το Ν. 3937/12) προβλέπεται η εκπόνησή τους για το σύνολο της προστατευόμενης περιοχής.

Σημειώνεται στο Ν. 3827/2010 (ΦΕΚ 30Α/2010) “Κύρωση της Ευρωπαϊκής Σύμβασης του Τοπίου” δεν διευκρινίζεται το καθεστώς και ο βαθμός προστασίας των περιοχών που θα προσδιορισθούν ούτε η νομική διαδικασία. Στο σχέδιο ΥΑ για τις περισσότερες περιοχές προστασίας του τοπίου αναφέρεται ότι η οριοθέτησή τους και ο χαρακτηρισμός τους ως Περιοχές Ειδικής Προστασίας θα γίνει από τον υποκείμενο σχεδιασμό ΓΠΣ/ΣΧΟΟΑΠ. Με βάση την περιβαλλοντική νομοθεσία η προστασία και διατήρηση περιοχών, στοιχείων ή συνόλων της φύσης και του τοπίου γίνεται μέσω της διαδικασίας των διατάξεων των άρθρων 18 και 19 του Ν. 1650/86 όπως τροποποιήθηκαν με το Ν. 3937/2012. Σε οποιαδήποτε περίπτωση το σχέδιο διαχείρισης, το σύστημα διαχείρισης και ο καθορισμός των ζωνών προστασίας και των όρων άσκησης των δραστηριοτήτων στις περιοχές που αποτελούν τμήματα ευρύτερων περιοχών του Δικτύου NATURA 2000 θα γίνουν μέσω των διατάξεων του Ν. 1650/86, ως ισχύει. Ο υποκείμενος σχεδιασμός θα πρέπει να εναρμονισθεί με τις διατάξεις της περιβαλλοντικής νομοθεσίας.

Στο Σχέδιο ΥΑ στο άρθρο 9 προβλέπεται η ίδρυση Φορέων για τις περιοχές του τοπίου. Όπως είναι γνωστό η προσέγγιση διαχείρισης περιοχών μέσω πολλών φορέων είναι ένα μοντέλο που στην πράξη στην Ελλάδα δεν έχει πετύχει. Η διαχείριση των περιοχών προστασίας του τοπίου, θα μπορούσε να ενταχθεί στο προβλεπόμενο από το Ν. 3937/2012 σύστημα διαχείρισης των Προστατευόμενων Περιοχών σε επίπεδο Περιφέρειας Ιονίων Νήσων και όχι σε επίπεδο Αποκεντρωμένης Διοίκησης.

Ειδικές παρατηρήσεις

Α. Στην παρ. 2.2.1. “Το τοπίο της χερσονήσου της Άσσου” να προστεθεί και η γειτονική παράκτια περιοχή του Μύρτου. Σημειώνεται ότι για την προστασία του Μύρτου έχει εκδοθεί το Διάταγμα (1)/2-9-2009 (ΦΕΚ 441/ΤΑΑΠ/16-09-2009) “Καθορισμός Ζώνης Οικιστικού Ελέγχου (Ζ.Ο.Ε), κατωτάτου ορίου κατάτμησης και λοιπών όρων και περιορισμών δόμησης στην εκτός εγκεκριμένου ρυμοτομικού σχεδίου και εκτός ορίων οικισμών προϋφισταμένων του έτους 1923 περιοχή Μύρτου του Δήμου Πυλαρέων (Ν. Κεφαλληνίας)”. Η περιοχή παρουσιάζει υψηλή επισκεψιμότητα και αναγνωρισιμότητα και χαρακτηρίζεται από υψηλή ποικιλότητα τοπίου (σπήλαια – ενδιαιτήματα της μεσογειακής φώκιας *Monachus monachus*, ιδιαίτερο γεωλογικό σχηματισμό, βραχώδεις απόκρημνες ακτές, αμμώδεις ακτές, κ.ά.).

Β. Στο άρθρο 9 να ενταχθούν στην κατηγορία 2. “Εθνικής Αξίας Τοπία” ως παρ. 2.2 “Περιοχές υψηλής οικολογικής και αισθητικής αξίας” οι περιοχές των παρ. 3.1 (Λιμνοθάλασσα Κορισσίων), 3.1.5 (Το εκτεταμένο υγροτοπικό σύμπλεγμα λιμνοθαλασσών και αλυκών βορειανατολικά της πόλης Λευκάδας) και επιπλέον περιοχές του Δικτύου Natura 2000 όπως αναφέρονται παρακάτω και με το ακόλουθο εισαγωγικό σημείωμα.

Σε εφαρμογή των απαιτήσεων της Σύμβασης για το Τοπίο, επιλέγονται και προωθούνται ως χωρικές ενότητες τοπίων ιδιαίτερης σημασίας σε εθνικό/διεθνές (ευρωπαϊκό) επίπεδο οι

περιοχές, οι οποίες αποτελούν τμήματα ενιαίων ζωνών υψηλής προστασίας του Δικτύου Natura 2000. :

2.2.1. Λιμνοθάλασσα Κορισσίων και το παρακείμενο σύστημα αμμοθινών/δάσους αρκεύθου (περιοχή Ίσος), που αποτελούν Τμήματα της Ειδικής Ζώνης Διατήρησης με κωδικό GR2230002 “ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΟΡΙΣΣΙΩΝ (ΚΕΡΚΥΡΑ)” και της Ζώνης Ειδικής Προστασίας με κωδικό GR2230007 και ονομασία “ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΚΟΡΙΣΣΙΩΝ (ΚΕΡΚΥΡΑ) ΚΑΙ ΝΗΣΟΣ ΛΑΓΟΥΔΙΑ”.

2.2.2. Αλυκή Λευκίμμης. Αποτελεί περιοχή του Οικολογικού Δικτύου Natura 2000 με κωδική ονομασία GR2230003 “ΑΛΥΚΗ ΛΕΥΚΙΜΜΗΣ”, η οποία έχει χαρακτηριστεί τόσο ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) σε εφαρμογή της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ για την προστασία της ορνιθοπανίδας, όσο και ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) σε εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας. Για την περιοχή εκτός των αναφερόμενων στο Ν.3937/12 ισχύουν οι όροι και περιορισμοί του ΠΔ για την προστασία των παράκτιων υγροτόπων.

Στο σχέδιο ΥΑ προτείνεται η εκπόνηση σχεδίου αποκατάστασης και διαμόρφωσης, χωρίς να γίνεται αναφορά στο γεγονός ότι ήδη έχει υλοποιηθεί σχέδιο αποκατάστασης και διαμόρφωσης των παλαιών υποδομών των αλυκών. Επίσης, η πρόταση για την επαναλειτουργία της αλυκής προαπαιτεί την εκπόνηση ειδικών μελετών (οικονομοτεχνική, περιβαλλοντική, σκοπιμότητας) από την οποία θα προκύπτει η αναγκαιότητα επαναλειτουργίας και υπό την προϋπόθεση της εκπόνησης και εφαρμογής του Σχεδίου Διαχείρισης της Προστατευόμενης Περιοχής, την εγκαθίδρυση του συστήματος διαχείρισης ή/και την έκδοση του ΠΔ σύμφωνα με τις διατάξεις του Ν. 1650/86, όπως ισχύει.

2.2.3. Λιμνοθάλασσα Αντινιώτη. Αποτελεί περιοχή του Οικολογικού Δικτύου Natura 2000 με κωδική ονομασία GR2230001 “ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΑ ΑΝΤΙΝΙΩΤΗ” η οποία έχει χαρακτηριστεί τόσο ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) σε εφαρμογή της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ για την προστασία της ορνιθοπανίδας, όσο και ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) σε εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας. Για την περιοχή εκτός των αναφερόμενων στο Ν.3937/12 ισχύουν οι όροι και περιορισμοί του ΠΔ για την προστασία των παράκτιων υγροτόπων.

2.2.4. Υγροτοπικό σύστημα Λευκάδας. Αποτελεί περιοχή του Οικολογικού Δικτύου Natura 2000 με κωδική ονομασία GR2240001 “ΛΙΜΝΟΘΑΛΑΣΣΕΣ ΣΤΕΝΩΝ ΛΕΥΚΑΔΑΣ (ΠΑΛΙΟΝΗΣ-ΑΥΛΙΜΩΝ) & ΑΛΥΚΕΣ ΛΕΥΚΑΔΑΣ” η οποία έχει χαρακτηριστεί τόσο ως Ζώνη Ειδικής Προστασίας (ΖΕΠ) σε εφαρμογή της Οδηγίας 79/409/ΕΟΚ για την προστασία της ορνιθοπανίδας, όσο και ως Ειδική Ζώνη Διατήρησης (ΕΖΔ) σε εφαρμογή της Οδηγίας 92/43/ΕΟΚ για τη διατήρηση των φυσικών οικοτόπων καθώς και της άγριας πανίδας και χλωρίδας.

2.2.5. Οι περιοχές Προστασίας της Φύσης και Προστατευόμενων Τοπίων του Εθνικού Θαλάσσιου Πάρκου Ζακύνθου, όπως αυτές έχουν οριοθετηθεί από το Π.Δ. 1/22-12-99 (ΦΕΚ 906 Δ'/99 – Διορθ. σφαλμ. 916 Δ'/29-10-01): “Χαρακτηρισμός χερσαίων και θαλασσίων περιοχών του κόλπου Λαγανά και των νήσων Στροφάδων ως Εθνικό θαλάσσιο Πάρκο και χαρακτηρισμός ως περιφερειακής ζώνης του Εθνικού θαλάσσιου Πάρκου της χερσαίας έκτασης του δήμου Ζακύνθου (τέως δήμος Ζακυνθίων και κοινότητες Βασιλικού, Αμπελοκήπων και Αργασίου) και του δήμου Λαγανά (τέως κοινότητες Καλαμακίου, Μουζακίου, Κερίου, Παντοκράτορα και Λιθακιάς) Ν. Ζακύνθου”, όπως τροποποιήθηκε με το Π.Δ. 29-10/27-11-03 (ΦΕΚ 1272 Δ'/27-11-03).

Β. Στις περιοχές Περιφερειακής αξίας να προστεθούν:

Οι παράκτιοι υγρότοποι του από 12-06-2012 ΠΔ, (ΦΕΚ 229/ΑΑΠΘ/19-06-2012) «Έγκριση καταλόγου μικρών νησιωτικών υγροτόπων και καθορισμός όρων και περιορισμών για την προστασία και ανάδειξη των μικρών παράκτιων υγροτόπων που περιλαμβάνονται σε αυτόν» που αφορούν στην Π.Ι.Ν. Σημειώνεται ότι στο ΠΔ τίθενται όροι και περιορισμοί στην άσκηση δραστηριοτήτων εντός της ζώνης οριοθέτησης των υγροτόπων.

2. Η χερσόνησος Ερημίτης, νήσου Κέρκυρας. Η περιοχή χαρακτηρίζεται από υψηλή ποικιλότητα τοπίου καθώς συνδυάζει δασικές εκτάσεις, βραχώδεις ακτές, αγροτικές εκτάσεις (κυρίως εγκαταλελειμμένους αγρούς) αμμώδεις παραλίες και φιλοξενεί τρεις παράκτιους προστατευόμενους υγροτόπους. Επίσης, αποτελεί μία από τις ελάχιστες φυσικές παράκτιες περιοχές της Κέρκυρας.

Δ. Στις παρ. 3.9 “Οι ακτές και τα σπήλαια” και 3.12. “Το θαλάσσιο τοπίο” δεν γίνεται καμία αναφορά και συσχέτιση με τις παράκτιες και θαλάσσιες ζώνες που ήδη έχουν χαρακτηριστεί ως προστατευόμενες και έχουν αναγνωρισθεί και καταγραφεί τα στοιχεία του τοπίου και τα λοιπά στοιχεία βιοποικιλότητας (λιβάδια Ποσειδωνίας, θαλάσσια σπήλαια, ύφαλοι, κ.ά. θαλάσσιοι οικότοποι, αμμοθίνες κ.λπ.) εκτός ναυαγίων. Στο σύνολο της Περιφέρειας έχει ενταχθεί μεγάλος αριθμός αμιγώς θαλάσσιων και παράκτιων (χερσαίων και θαλάσσιων) περιοχών που καλύπτουν στο μεγαλύτερο βαθμό τα στοιχεία που αναφέρονται στις παραπάνω παραγράφους του σχεδίου ΥΑ. Επίσης ισχύουν τα αναφερόμενα στις γενικές παρατηρήσεις μας. Επίσης, επισημαίνεται ότι τα χερσαία σπήλαια του Ν. Κεφαλληνίας έχουν μελετηθεί και έχει στοιχειοθετηθεί φάκελος ένταξης τους στο Δίκτυο Γεωπάρκων, γεγονός που δεν έχει ληφθεί υπόψη.

Παρατηρήσεις επί του άρθρου 10

Αντιμετώπιση της Κλιματικής Αλλαγής

Προτείνεται η συμπλήρωση του άρθρου με την διατύπωση **συγκεκριμένων κατευθύνσεων** για την αντιμετώπιση των πιθανών επιπτώσεων της Κλιματικής Αλλαγής στους κρίσιμους φυσικούς πόρους και στα σημαντικότερα οικονομικά υποσυστήματα της ΠΙΝ. Ειδικότερα:

1. ΑΚΤΕΣ: Μια από τις σημαντικότερες επιπτώσεις της Κλιματικής Αλλαγής είναι η αύξηση της διάβρωσης των ακτών λόγω της ανόδου της στάθμης της θάλασσας και της συνεπαγόμενης αντίδρασης των ακτών με «μετανάστευση» προς την πλευρά της ξηράς. Σε ότι αφορά στην ΠΕ Κεφαλληνίας ήδη, τα φαινόμενα αυτά είναι εμφανή και έντονα σε ολόκληρη σχεδόν την νότια ακτογραμμή του νησιού.

Οι ακτές αποτελούν έναν από τους σημαντικότερους φυσικούς πόρους της ΠΙΝ στον οποίο στηρίζεται η τουριστική ανάπτυξη της Περιφέρειας. Μεταξύ άλλων συμβάλουν αποφασιστικά στην ενδυνάμωση της ανταγωνιστικότητας του τουριστικού προϊόντος της Περιφέρειας, στην διαμόρφωση του Ακαθάριστους Περιφερειακού Προϊόντος καθώς και στην προστασία της βιοποικιλότητας (παραλίες ωτοκίας *Caretta – caretta*).

Οι πιέσεις που θα δεχτούν οι ακτές τα επόμενα χρόνια δεν αναμένεται να είναι ίδιες στο σύνολο της παράκτιας ζώνης. Οι περιοχές με αμμώδεις παραλίες είναι οι περισσότερο ευάλωτες καθώς θα χρειαστούν χώρο για να μετακινηθούν προς το εσωτερικό (προς την πλευρά της ξηράς). Εάν δεν υπάρχει διαθέσιμος χώρος π.χ. λόγω δόμησης (κτιριακές τουριστικές εγκαταστάσεις, κατοικίες κλπ) ή λόγω υποδομών (παράκτια οδοποιία, τοιχία αντιμετώπισης διάβρωσης, άλλες «σκληρές» κατασκευές), οι αμμώδεις ακτές δεν θα μπορέσουν να μετακινηθούν και θα υποβαθμιστούν (*coastal squeeze*) ή σε ορισμένες περιπτώσεις θα εκλείψουν εντελώς. Θα πρέπει λοιπόν το αναθεωρημένο ΠΧΠ να δώσει συγκεκριμένες κατευθύνσεις για την αντιμετώπιση των ανωτέρω ζητημάτων.

Στη διεθνή βιβλιογραφία, προτείνονται 3 στρατηγικές αντιμετώπισης των φαινομένων παράκτιας διάβρωσης λόγω της κλιματικής: α) διατήρηση της υπάρχουσας θέσης της ακτογραμμής (*hold the existing line*) β) επέκταση της υπάρχουσας θέσης της ακτογραμμής (*advance the existing line*) γ) οργανωμένη υποχώρηση (*managed retreat*). Η επιλογή κατάλληλης στρατηγικής εξαρτάται από παράγοντες όπως ο υφιστάμενος βαθμός αστικοποίησης της ακτογραμμής, το κόστος προστασίας της ακτής, τα γεωμορφολογικά χαρακτηριστικά της ακτής κλπ. Στο πλαίσιο αυτό θα απαιτηθεί να προβλεφθούν ειδικές χωρικές ρυθμίσεις (αδόμετες ζώνες) στις περιοχές των αμμωδών καθώς και άλλες ρυθμίσεις.

Επομένως, θα το πρέπει το ΠΧΣ να δώσει συγκεκριμένες κατευθύνσεις για την παράκτια ζώνη της ΠΙΝ προκειμένου να προστατευτούν οι κρίσιμες ακτές.

2. Ανάλογα μέτρα θα πρέπει να προσδιοριστούν και για άλλους κρίσιμους φυσικούς πόρους πέραν των ακτών αλλά και οικονομικών υποσυστημάτων και στοιχείων της ΠΙΝ που αναμένεται να πληγούν από την Κλιματική Αλλαγή. Είναι προφανές ότι όπου τα μέτρα αυτά μπορούν να έχουν ρυθμιστικό χαρακτήρα αυτό είναι σκόπιμο να γίνεται στο πλαίσιο του ΠΧΣ και να μην μετατίθεται για το υποκείμενο επίπεδο σχεδιασμού.

Παρατηρήσεις επί των χωρικών ενοτήτων εξόρυξης υδρογονανθράκων

Οι κατευθύνσεις που δίνονται στο άρθρο 6 είναι περιορισμένες και ελλιπείς ιδίως όσον αφορά στα μέτρα πρόληψης και προστασίας του θαλάσσιου περιβάλλοντος και στις επιπτώσεις και στα μέτρα για τις παραγωγικές ομάδες πληθυσμού που θίγονται τα περιουσιακά τους στοιχεία (π.χ. αλιείς, υδατοκαλλιεργητές, τομέας του τουρισμού).

Οι πιθανές συνέπειες ενός σοβαρού ατυχήματος στον τομέα της υπεράκτιας εκμετάλλευσης των υδρογονανθράκων μπορούν να λάβουν ακραίες μορφές. Πέρα από την έκταση και μέγεθος της περιβαλλοντικής ζημιάς και τις μη αναστρέψιμες επιπτώσεις, οι αρνητικές συνέπειες ενός τέτοιου ατυχήματος συνήθως έχουν μακροχρόνιο αντίκτυπο στο σύνολο σχεδόν των παραγωγικών δραστηριοτήτων της παράκτιας ζώνης. Τέτοια ατυχήματα ενδέχεται να πλήξουν σοβαρά κρίσιμους κλάδους της περιφερειακής οικονομίας όπως είναι ο τουρισμός, η αλιεία, η υδατοκαλλιέργεια, κ.ά.. Για το λόγο αυτό θα πρέπει καταρχήν να υπάρχει συγκεκριμένο σχέδιο ανάληψης δράσης για τη μείωση των κινδύνων πρόκλησης ατυχήματος τόσο κατά την άντληση όσο και κατά τη μεταφορά των υδρογονανθράκων, για τη διασφάλιση της αποτελεσματικής αντιμετώπισης σοβαρών ατυχημάτων και την εξασφάλιση ταχείας και επαρκούς αποκατάστασης των τυχόν πληγείσων περιοχών. Η αποκατάσταση θα πρέπει να αφορά τόσο στην περιβαλλοντική ζημιά που προκλήθηκε όσο και στις συνέπειες στην τοπική οικονομία. Στην κατεύθυνση αυτή είναι αναγκαία:

- η αποσαφήνιση των περί ευθύνης και αποζημίωσης διατάξεων.
- η θέσπιση τακτικών επιθεωρήσεων και ενός ειδικού καθεστώτος κυρώσεων
- Η ενίσχυση της ετοιμότητας και της ικανότητας σε τοπικό και περιφερειακό επίπεδο για την αντιμετώπιση σοβαρών έκτακτων περιστατικών τα οποία ενδέχεται να επηρεάσουν το περιβάλλον, τους πολίτες και την οικονομία.
- Η διασφάλιση διασυνοριακής διαθεσιμότητας και συμβατότητας των μέσων παρέμβασης καθόσον τέτοιου είδους δραστηριότητες ενδέχεται να έχουν επιπτώσεις διαπεριφερειακού και διασυνοριακού χαρακτήρα.
- Η πρόνοια για την ίδρυση ενός ειδικευμένου αρμόδιου συντονιστικού οργάνου, για την αντιμετώπιση έκτακτων περιστατικών υψηλού κινδύνου.

Οι συντάκτες

Δρ Ευθαλία Λαζαρίδου, Αναπλ. Προϊσταμένη του Τμήματος Περιβάλλοντος

Δρ Διονύσιος Μινέτος, Προϊστάμενος του Τμήματος Περιβάλλοντος & Υδροοικονομίας ΠΕ Κεφαλληνίας